

BARIŞ PINARI HAREKATI: BEKA, BARIŞ VE İSTİKRAR
“Başkasının gemisi ile yola çıkanlar ancak kendi kayığı ile karaya varır.”

Doç. Dr. Fahri Erenel
İstinye Üniversitesi

Kaldor’un 1998’de basılan “Old & New Wars” ve Münkler’in 2002 yılında yayımlanan “Die Neuen Kriege (Yeni Savaşlar), “Yeni Savaşlar” kavramını literatüre dahil eden iki önemli eserdir. Yeni savaşlar, küreselleşmenin yaygınlaşması ile değişen ekonomik, sosyo-politik ve kurumsal yapının ulus-devlet mekanizmalarını ve askeri güç kullanma tekeli ortadan kaldırması ile ortaya çıkmıştır. Bu ortamda türeyen devlet-dışı aktörler olarak suç örgütleri, yerel savaş lordları, terör grupları ve çeteler yeni savaşların temel oyuncularını olarak karşımıza çıkmaktadır.¹

Münkler, yeni savaşları, yeni yapan parametrelerin ağırlık merkezini “Şiddet Ekonomisi”ne dayandırmakta, aşırı şiddetin uygulandığı savaş bölgelerinde ki soygun, talan ve haraç getirileri, ele geçirilen yeraltı kaynakları ve diğer kıymetli mallarla birlikte ciddi bir finans kaynağı oluşturduğunu belirtmektedir.²

Yeni savaşların oluşum süreci, bir zincirin halkalarına benzetilirse, bunların başında devletin tüm kurum ve mekanizmalarının yıpranarak otoritesini kaybetmesi ve güç kullanma tekeli yitirmesi gelmekte, her yönü ile yıpranmaya yüz tutmuş bir devletten geriye kalan güç boşluğu, devlet dışı birçok aktör tarafından doldurulmaya çalışılmakta, askeri güç ile şiddet kullanma tekeli çözülmeye uğramakta, yeni savaşların tohumu da ancak böyle bir zeminde yetişerek varlığını sürdürebilmektedir.³

Suriye, yeni savaşın özelliklerinin hemen tamamının görüldüğü, adeta bir laboratuvar olmuştur. Ülke genelinde yaygınlaşan çatışmalar nedeniyle özellikle Fırat Nehri’nin doğusu başta olmak üzere bazı alanlardan ordunun merkezi ve stratejik noktalara çekilmesinin yarattığı otorite boşluğunun hemen doldurulduğu görülmüştür. Bu boşluktan yararlanan kürt grupları, Demokratik Birlik Partisi (PYD) adı altında bir terör örgütü yapılanmasına giderek Suriye’nin kuzey bölgelerinde sözde kanton bölgeler ilan etmiş ve yeraltı zenginliklerine sahip bölgeleri kontrolleri altına almışlar, bu suretle bir taraftan da savaşı ticarileştirmişlerdir.

Suriye rejimi’nin kuvvet tasarrufu sağlamak maksadıyla, ordu gücünü merkezi ve stratejik noktalara çekme kararı, Rusya ve İran’ın da desteği ile Fırat Nehri batısında büyük ölçüde sonuç vermiş, İdlip ve mücavir alanlar dışında kontrol sağlanmış, ancak, ülke topraklarının %30’unu oluşturan yaklaşık 50 bin kilometrekarelik alanın kontrolünü PYD/PKK terör örgütüne bırakmak zorunda kalmıştır. Halen Suriye topraklarının %50’si, enerji kaynaklarının %70’i ve su potansiyelinin %95’i terör örgütü kontrolü altında bulunmaktadır.⁴

¹ Sami Eker, “Savaş Olgusunun Dönüşümü:Yeni Savaşlar ve Suriye Krizi Örneği “,Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi,C.2,S.1,2015,s.41.

² Eker, “Savaş Olgusunun Dönüşümü:Yeni Savaşlar ve Suriye Krizi Örneği “,s.41-42

³ Eker, “Savaş Olgusunun Dönüşümü:Yeni Savaşlar ve Suriye Krizi Örneği “,s.43

⁴ Mehmet Çağatay Güler ve Can Acun, “Suriye’de Doğal Kaynaklar Savaşı “,SETA Analiz,S.293,2019,S.7

Suriye bu şartlar altında devlet olarak varlığını sürdürmeye çalışmakla birlikte, özellikle Fırat Nehri doğusunda ve İsrail sınırı kuzeyinde yakınlarında otoritesini kaybetmiş ve Yeni Savaşa yenik düşmüş durumdadır. Bundan sonrada ülke genelinde bütünlüğü sağlaması ve devlet olarak otoritesini kurmasının uzun bir zaman alacağı öngörülmektedir. Ancak bu zamanı kendi açılarından bulunmaz bir fırsata çevirmek isteyenlerin sahnede yer almaları, bölgeyi daha da istikrarsızlaştırmakta, giderek barış ve istikrarın asla uğramayacağı bir noktaya doğru hızla yol kat edilmekte olduğu görülmektedir.

Bu boşluğu değerlendirmeye çalışan ABD, bir kez daha maşa kullanmaya karar vermiş, aylık maliyeti yaklaşık 10 bin dolar olan ABD askeri yerine aylık maliyeti 100-200 dolar arasında değişen teröristleri sert güç olarak yapılandırmaya başlamıştır. Bu sözde sert güç ile Rusya'yı dengelemeye, Çin'in tek kuşak tek yol projesinin bu bölgedeki ayağına darbe vurmaya ve İran'ın bölgedeki faaliyetlerini dizginlemeyi, elbette sadık dostu İsrail'in güvenliğini ve ileride sözde büyük İsrail'in oluşturulması için gerekli şartları sağlamayı amaçlamakta olduğu aşıkardır.

Terör örgütü'nün, ABD'nin DEAŞ ile mücadele de kara gücünü oluşturması ve bu örgütün tekrar canlanmasına engel olma bahanesi ile ABD tarafından Suriye'nin yeraltı ve üstü zenginliklerinin önemli bir bölümüne sahip olan bu bölgeye yerleştirilmesi, müttefiki ve stratejik ortağı olarak tanımladığı Türkiye'nin her türlü önerisini geri çevirmesinde, bölgede istediği gibi kullanabileceği bir nevi kiralık bir askeri şirkete sahip olma arzusu önemli rol oynamıştır.

Fırat'ın doğusu aynı zamanda ABD'nin sözde Büyük Ortadoğu Projesi (BOP)'nin önemli bir ayağını oluşturmaktadır. Bu projeyi gerçekleştirebilmek için planladığı Arap Baharı ile tam istediği sonuca ulaşamayınca, vekil güçler aracılığı ile sert güç kullanarak BOP'un temellerini atmaya çabaladığı görülmektedir. Bölgede bir terör örgütüne bu denli yatırım yapmasının başka nedeni olamayacağı düşünülmektedir.

İç güvenlik gücü olarak 1000 sivile karşı yaklaşık 20 güvenlik gücü hesabı üzerinden terör örgütüne yapı oluşturmaya çalışan ABD'nin bu hesap şeklinin hiçbir askeri yaklaşıma uymadığını, gücün teşkilini belirleyen esas faktörün halkı kontrol altına almak değil, tehdit olduğu bilinmelidir. ABD bu hesaplamayı bütçe çalışmaları sırasında yapmış olsa da, hesaplamanın gerçekçi olmadığı, iç güvenlik gücü olarak hesaplanan bu gücün başka hareket neveleri içinde kullanılabileceği dikkate alınmalıdır. İlginç olan bu güçte görev alanlara maaş ödeneceği ve bunun nedeninin DEAŞ benzeri yapıların bir daha ortaya çıkmaması, kurtarılmış bölgelerin korunması, bu tür terör örgütlerinin terörü ABD dahil diğer ülkelere ihracının önlenmesi ve ABD'nin Suriye'de elde ettiği kazanımların kaybedilmemesi için olduğu belirtilmiştir.

Terör örgütünün ABD desteğindeki bu yapılanmasında hudut birliklerinin de olması ilginçtir. Oysa ABD kongreden bütçe talep ederken DEAŞ öne sürülmüştür. Terör örgütünün halen ulaştığı personel, silah ve araç, gereç sayısının DEAŞ ile mücadelenin çok ötesini hedeflediği açık bir şekilde görülmektedir.

ABD, kendi kontrolünde, bağımsız veya Suriye bütünlüğü içinde oluşturmaya çabaladığı bu terör yapılanmasını resmiyete dökmesinin, Kuzey Irak Bölgesel Kürt Yönetiminin bağımsızlık istemini tetikleyebileceğini ve hatta İran ve Pakistan sınırında her iki ülke topraklarında yer

alan, BOP'un diğere önemli ayaklarından bir olan Belucistan bölgesinde son zamanlarda güvenlik güçlerine yönelik artan saldırıların yine özerklik veya bağımsızlık amacıyla daha da şiddetlenebileceğı söylenebilir. Sözde Kürdistan devleti oluşturmanın son ayağının ise Türkiye olduğu bilinmektedir. ABD, bu maksatla, bugüne kadar yaptığı girişimlerinden sonuç alamamış ve bundan sonra da alamayacaktır. Yurt içi ve dışında aralıksız sürdürülen operasyonlar, örgüt üzerinde sağlanan baskı ve giderek azalan, durma noktasına gelen katılımlar nedeniyle terör örgütü özellikle yurtiçi ve Irak'ın kuzeyinde barınmakta, eylem yapmakta zorlanmakta ve hatta eylemsizliği bu aşamada en iyi hareket tarzı olarak görmektedir.

ABD'nin, Türkiye sınırında oluşturmaya çalıştığı bu tür bir yapı, Türkiye'ye karşı ilk girişimi değildir. ABD'nin, sürekli olarak Türkiye'nin bütünlüğünü ve dengesini nasıl bozaram, hassasiyetini nasıl arttırdım arayışı içinde olduğu bilinmektedir. Geçmişteki darbeler, Fetö terör örgütü kalkışması, ambargolar, ekonomik yaptırımlar ve ekonomik savaş, askerlerimize çuval geçirme, F-35 savaş uçağı projesinden çıkarma girişimleri Türkiye'ye karşı uygulamakta olduğu dolaylı stratejinin araçları olarak görülmelidir. Doğu Akdeniz'de ise, Yunanistan, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY), Mısır ve elbette İsrail'in yanında Türkiye'ye karşı oluşturulan cephenin aktif üyesi durumundadır. Üs alabilmek için Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni yok sayarak GKRY'ne uyguladığı silah ambargosunu kaldırmayı ve mali destek vermeyi adeta bir rüşvet olarak sunacak kadar da iflah olmaz Türk düşmanıdır.

29 Mart 2019 tarihinde medya'da geniş yer bulan "Amerika Denizcilik Enstitüsü'nün 2018 yılında yayımladığı "Donanma Taktikleri ve Deniz Harekatı" kitabında Türkiye ve ABD, Ege'de savaştırılırken, 6. Filo Türk donanmasına saldırıyor" başlıklı haberi ve içeriğini, söz konusu kitapta Türkiye için kullanılan "uzun süredir dostluk içinde olunan güçlü bir düşman" ifadesi unutmamalıdır. Bugüne kadar Türkiye ile olan ilişkilerinde çeşitli çabalarına rağmen yine de yumuşak bir dil kullanmaya özen gösteren ABD'nin makas değiştirdiğinin işareti olarak görmek gerekir bu gelişmeleri. Önsözünü ABD Deniz Kuvvetleri Komutanı'nın yazıp imzaladığı bu kitap aynı zamanda hayali isimler yerine ilk kez gerçek isimler kullanılarak kurgulanmıştır. ABD ile ikili ilişkilerin ulaştığı seviyenin bir yansıması olması açısından önem taşıyan bu kitap, senaryo da olsa, NATO üyesi Türkiye ile Yunanistan arasında ki bir anlaşmazlıkta tarafsız olması gereken ABD'nin, Yunanistan'ın yanında yer almasını açıkça ortaya koymaktan çekinmediğini göstermesi açısından da önemlidir.

ABD, Türkiye karşıtlığı konusunda başka adımlarda atmaya devam etmektedir. Ege denizinde Yunanistan'dan aldıkları beş üs, proje ortağı olmasına rağmen Türkiye'yi F-35 projesinden çıkarma girişimleri sürerken bu uçağı Yunanistan'a verme çabaları bu adımlardan bazılarıdır. Ve bu tür girişimlere devam edeceği öngörülmektedir.

ABD tarafından Türkiye'nin her türlü girişimlerine karşı özenle hazırlanmakta olan terör örgütünün bölgede anayasa komitesi çalışmalarında mutabakat sağlansa, İdlip sorunu çözüme kavuşturulmuş olsa bile sadece Türkiye için değil, başta Suriye'nin bütünlüğü olmak üzere bölge ülkeleri için yeni bir DEAŞ olarak sahnede yerini alabileceğı stratejik bir öngörü olarak değerlendirilmelidir.

Sınırları yanında terör devleti oluşturma çabalarına "Stratejik Sabır" gösteren Türkiye, "BARIŞ PINARI HAREKATI" ile terör örgütü ve başta ABD olmak üzere destekçilerine bir kez daha "GAME OVER (OYUN BİTTİ)" demiştir.

Bu hareket bölgede kartların yeniden karılacağı bir döneme geçişin işaretlerini taşımaktadır. Artık bölgede hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktır. Başkasının gemisi ile yola çıkanlar bir kez daha kendi kayıkları ile karaya varmak için çabalamaktadırlar. Bir kez daha kandırılmışlığın hüznü içindedirler. Tarihten ders almadıkları, başka güçlerin kendilerini kullanmalarına zemin yarattıkları için de için hep hüznü kalmaya mahkum olacaklardır.

Kuzey Irak ve Afrin gibi Fırat'ın doğusunda ki ABD korumalı alanda terör örgütü için korumalı değildir artık. ABD tarafından daha sonra kullanılmaya devam edilmek üzere bir kısım unsurları ile güneye doğru çekilmiş olsalar da bu oyunun içinde kalamayacakları aşikardır. Sadece kendilerini değil, Suriye iç savaşından büyük zarar gören bölge halkını da sefalet içine düşürdüler. İnsan mühendisliğine soyunarak demografik yapıyı değiştirmeye çalıştılar. Bölge insanını yerlerinden ettiler. Evlerine ve topraklarına el koydular. Okullarda Arapça eğitimi yasakladılar. Bu eğitim için okullara giden çocukları taşıyan araçlara engel oldular. İnsan hakları kavramını dilinden düşürmeyen ABD ve yandaşı ülkeler bu ihlallere seyirci kaldıkça daha cesaretlendi terör örgütü. Yetmedi çocukları zorla silahlandırarak kullanmaya başladılar ve evlerine el koydukları bölge insanını zorla askere almaya ve kendilerine hizmet etmeye zorlamaya başladılar. ABD ve destekçileri ise bu gelişmeleri izlemekle yetindi. Çünkü kendi sicilleri de bundan farklı değildi.

Uluslararası Af Örgütü ve İnsan Hakları İzleme Örgütü raporları bu terör örgütünün merkezinde olduğu ağır hak ihlallerini içermektedir.⁵

-New York merkezli İnsan Hakları İzleme Örgütünün (HRW) terör örgütü PYD/PKK ile ilgili hazırladığı raporda örgütün yaptığı hak ihlalleri, keyfi tutuklama, uyuşturucu kaçakçılığı gibi birçok husus da kayıtlarda yer almıştır. 2014 yılında yayımlanan "Kürt Yönetimi Altında: Suriye'de PYD tarafından Yönetilen Bölgelerdeki Hak İhlalleri" başlıklı 107 sayfalık raporda terör örgütünün işlediği tüm suçlar detayları ile gözler önüne serilmiştir. Rapor, terör örgütü PYD/PKK'nın kontrolündeki özellikle Afrin, Ayn el-Arab (Kobani) ve Cezire'deki tutukluluk ihlalleri, ortadan kaybolma ve öldürmeler, yargı ihlalleri, siyasi muhaliflerin gelişigüzel tutuklanması, tutuklulara yönelik kötü muamele ve örgütte çocuk askerlerin kullanılması gibi konulara odaklanmıştır. HRW raporunda, terör örgütü PKK'nın Suriye kolu PYD'ye insan hakları ihlallerine son vermesi çağrısı yaparken, 18 yaş altındaki çocukların silah altına alınması uygulamasına son vermesi uyarısında da bulunmuş ve ayrıca örgütten kaç çocuğu silah altına aldığını bildirmesi ve bu çocukların akıbetine ilişkin kamuoyuna bilgi vermesi istenilmiştir.

-Uluslararası Af Örgütü de 2015'te yayımladığı "Gidecek Yerimiz Yok" başlıklı raporda, PYD/PKK'nın ülkenin kuzeyinde Arap ve Türkmen sivillerin yaşadığı bölgeleri kullanılamaz hale getirdiği, bölge sakinlerini zorla yerlerinden ederek insan haklarını ihlal ettiği ve savaş suçu işlediği bildirilmiştir.

Bu raporda yer alan bir bilgi her şeyi özetlemektedir.

-Yer: Hüsnüye Köyü

-Hane sayısı: 90

-Nüfus: Arap ve Türkmen

-Sonuç: Biri dışında 89 ev yıkılmış, yaşayanlar uzaklaştırılmış, mal ve mülklerine konulmuştur.

⁵ <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/pyd-pkknin-hak-ihlalleri-sicili-uluslararasi-raporlarda-da-kabarik-/1044009>.
13.10.2019

Bölge halkı sadece iç savaştan değil resmi raporlarda da yer aldığı gibi ABD'nin besleyip büyüttüğü bu Proje Terör Örgütü tarafından da hak ihlallerine maruz kalmıştır. Diğer taraftan, DEAŞ ile mücadele adı altında oluşturulan ABD öncülüğünde ki koalisyon güçlerinin de, Suriye ve bölge halkına verdiği zararın boyutlarının çok yüksek olduğu görülmektedir. Suriye İnsan Hakları Ağı (SHNR) verilerine göre, bu hareketin başladığı Eylül 2013'ten bugün kadar geçen sürede 924'ü çocuk,656'sı kadın olmak üzere 3.057 sivil hayatını kaybetmiştir. İç savaştan etkilenen ve yerlerinden olan bölge halkı bu kez de terör örgütü ile mücadele ettiğini söyleyen bu güçlerin etkisi ile zarar görmüş, Rakka, Deyrizor ve Haseke illerinde 560 binden fazla sivil evlerini terk etmek zorunda kalmıştır. Bu gelişmeler, ABD ve onun vekillerinin ellerinin değdiği hemen her yerde böyle olmuş ve geriye savaşlar, kaos, sefalet ve terör kalmıştır. Günümüzde Irak ve Afganistan'da yaşananlar bunun örneklerinden sadece ikisidir.

Türkiye "BARIŞ PINARI HAREKATI"nı öncelikle kendi bekasını sağlamak maksadı ile planlamış ve icra etmeye başlamıştır. Hedefimiz terör örgütünü bir daha başını kaldıramayacak şekilde etkisiz hale getirmektir. Planlanması ve icrası birçok zorlukları bünyesinde barındıran bu hareketi, bilgi ve tecrübesi ile dünyada uygulayabilecek ikinci bir ülke bulunmamaktadır.

Suriye, birçok devlet ve devlet dışı aktörlerin mücadele alanı haline gelmiştir. Devlet dışı aktörlerin ideolojileri, yapıları, kim kimi destekliyor, amaçları vb. konuların hemen her gün değişiklik gösterdiği bir coğrafyadan söz ediyoruz. Bu değişiklikler ve saf değiştirmelerde çıkarların ön planda olduğu, vatan ve millet gibi, bağımsız devlet gibi kavramların yok edildiği, halkın kimliksiz bırakılmaya çalışıldığı bir süreç bütün yönleri ile yaşanmaktadır. Düne kadar Fırat'ın doğusunda olan bitenlere sesi çıkmayan, bölgede kontrolü tamamen terör örgütüne bırakan, Rusya ne diyorsa onu yapmaktan başka çaresi olmayan Suriye Rejimi, hareketin başarısı ve hızı karşısında Rusya ve ABD'nin vaatleri ile elinde kalan son gücü Fırat'ın Doğusuna sevk etmeye çabalamaktadır. Amaç, anlaşmaya vardığı terör örgütüne bugüne kadar ABD'nin yaptığı hamiliği üstlenmek, Türkiye'nin karşısına toprakların sahibi bir güç olarak çıkarak, Türkiye'nin önünü kesmek, terör örgütünün daha fazla kayıp vermeden güneye kaçışını sağlamaktır. Terör örgütünün rejime ciddi tavizler verdiği ortadadır. Ancak, rejim nasıl bir hain yapı ile el sıkıştığına farkında değildir. Esad'ın tek amacı iktidarını korumaktır. Rejim güçleri ile çatışmamız için adeta ortam yaratan dost bildiklerimizdir. Böyle bir durumda rejim güçlerinin hiçbir şansının olmayacağını bildikleri halde girişimlerinin amacı Türkiye'yi uluslararası Hukuk açısından açmaz içine sokmak ve hareketi durdurmak olduğu dikkate alınmalıdır.

ABD'nin Suriye kuzeyinde, güvenli bölge içinde yer alan kuvvetlerini çekme kararı en çok Rusya'nın işine gelecektir. Bu bölgede oluşacak güç boşluğunu vekili olan rejim güçleri ile doldurma çabasına girişmesi, Suriye'nin tamamında istediğini yaptırma gücüne yaklaşması açısından önemli bir gelişme olarak değerlendirilmelidir.

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin bugüne kadar icra ettiği her türlü harekatta hedef asla siviller olmamış ve sivillerin korunması için azami özen gösterilmiştir. Bunun için ABD 'nin terör örgütü ile birlikte hareket icra ettiği Rakka ile Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Zeytin Dalı Harekatı sonrası Afrin'e bakmak yeterli olacaktır.

Türkiye ve Türk Silahlı Kuvvetleri buldukları her yere barış ve huzur getirmişlerdir. Yakın tarihimizde Kore, Kıbrıs, Kuzey Irak, Afrin, El Bab ve şimdi de Fırat'ın Doğusu... Barış Pınarı

harekatının ana hedefi de barış ve huzur gibi iki anlamlı kelimeden oluşmaktadır. Bunun için bölgenin asıl sahiplerini kovarak, tarım alanı, sulama imkanları ,alt yapı ve yeraltı zenginlikleri açısından zengin bu topraklara çöreklenen terör örgütü, varlığını sürdürdüğü sürece Suriye'nin toprak bütünlüğünün, bölgede barış ve huzurun sağlanabilmesi asla mümkün olamayacaktır. Bir binanın alt katında yangın çıkmışken üst katında düğün yapamayacağınız gibi komşu iki ülkeden birinde yaşanan olumsuz gelişmelerin bir şekilde diğer ülkeyi etkileyeceği aşikardır.

1974 Kıbrıs Barış Harekatı sırasında Başbakan rahmetli Bülent Ecevit'in "Biz adaya sadece Türklere değil Rumlara da barış getirmek için gidiyoruz" ifadesi Afrin de nasıl tecelli etti ise Fırat'ın doğusunda da tecelli edecektir. Türkiye, bu harekatı sadece kendi ülkesinin ve vatandaşlarının güvenlik ve bekası için değil, Suriye'nin bütünlüğünün tesisine yönelik gerekli şartları yaratabilmek, bölgeye ve bölge halkına barış getirebilmek için icra etmektedir.